

LLENGUA A LA NARRATIVA DEL SEGLE XXI:
LLETRAIINTERFERITS, GENUÏNISTES,
NEUTRALS, ALIENÍGENES...

MÀRIUS SERRA

Institut d'Estudis Catalans

1. PREÀMBUL

El meu objectiu és parlar de llengua a la narrativa catalana del segle XXI, és a dir, la més recent. Per començar faré tres afirmacions: la primera és que m'acolliré a una metàfora, que és una cosa que en general detesto, però aquesta de Josep M. de Sagarra m'interessa molt; en segon lloc delimitaré la perspectiva de la meva anàlisi, ja que convé establir des d'on es projecta la veu; i, per últim, establiré una taxonomia en funció del que se'm demana, i en aquest cas serà una hipertaxonomia.

Primer, la metàfora de Sagarra: la llengua és com un cavall amb dues regnes; una regna és la normativa i l'altra regna és el llenguatge del carrer (que, en funció de l'època, s'ha arribat a dir amb apel·latius tan horrorosos com el del «català que ara es parla»). Si volem que el cavall avanci no podem fer servir només una regna, perquè aleshores el cavall sempre donarà voltes, sigui cap a la dreta, sigui cap a l'esquerra, però no avançarà mai.

M'he basat en aquesta metàfora a l'hora d'aproximar-me a la narrativa més recent des del punt de vista lingüístic. Des de quina perspectiva parlo? Soc membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans com a escriptor, no com a lingüista, i, per tant, com a escriptor parlo amb l'oïda posada al batec de la llengua. Per generació, soc de 1963. Hi ha un llibre extraordinari de Joan-Lluís Lluís, *Xocolata desfeta*, en la línia dels *Exercicis d'estil* de Raymond Queneau, que explica de 141 maneres diferents un mateix episodi. I en un d'ells, Lluís fa servir els cognoms de tots els autors i autores de la literatura catalana nascuts el 1963, la generació del *baby-boom*. Jo vinc d'una dialèctica entre l'exhibició i la inhibició, lingüísticament parlant. Quan començo a publicar, en els 80, hi ha una generació que ens pre-

cedeix, dita dels 70 (Joan Rendé, Jaume Cabré, Jaume Fuster...), que són fills, no només a l'hora de treballar els diversos gèneres, sinó també lingüísticament, de Manuel de Pedrolo: així, davant de la dicotomia entre «allargar» o «allargassar», opten per la darrera opció. Aquesta tendència a l'acoloriment també comporta una tendència a l'adjectivació. Això seria l'exhibició. A l'altra banda hi ha Quim Monzó, que és qui comença a parlar de desadjectivació. A la presentació del llibre d'estil de *La Vanguardia*, fa uns mesos en aquesta casa [20 de març de 2018], Monzó va dir que la seva gran influència, en qüestió de llengua, eren uns fulls grapats que firmava Ricard Fité i que eren les normes lingüístiques per als col·laboradors de Catalunya Ràdio, on es donaven consells d'eficàcia («si es pot dir en tres paraules, no ho diguis en quatre») i va afirmar que aquells fulls no només havien influït en el seu llenguatge com a col·laborador radiofònic sinó també com a narrador.

Dit això, també parlo com a lector professional. He tingut el privilegi de formar part dels mitjans de comunicació audiovisuals d'aquest país en alguns dels pocs espais dedicats a la literatura i, des de fa més de deu anys, ara parlo setmanalment de llibres al Lectoràlia d'*El Matí de Catalunya Ràdio*, on vaig substituir Emili Teixidor. La taxonomia que presentaré es fonamenta en 240 lectures de novetats de narrativa del segle XXI d'autors posteriors a la meua generació i és probable que sense aquesta dedicació professional, no els hauria llegit o no ho hauria fet amb la mateixa intensitat. Cal, però, no extreure de les meves afirmacions cap valoració literària. Parlaré des del punt de vista del model de llengua. La meua taxonomia de narradors del segle XXI consta de cinc grans grups: a) els depuratius; b) els lletrainterferits; c) els neutrals; d) els genuïnistes; i e) un PAC, sigles que englobarien els que he anomenat perifèrics, alienígenes i carnavalescos.

2. ELS DEPURATIUS

En aquest primer grup, els depuratius, hi detecto una influència clara de Pere Calders però també de Quim Monzó i de Sergi Pàmies. Es tracta d'una línia de depuració estilística, que busca una línia clara. Un exemple recent seria *Permagel*, d'Eva Baltasar:

Va obrir una dona espectacular. En menys de dos segons vaig recuperar la meua sexualitat oblidada al doble fons d'una maleta desada sota el matalàs ple de bonys. Hi ha dones que em fan sentir lesbiana absolutament. No és que m'hagi sentit mai atreta per cap home, és que hi ha dones amb qui s'és lesbiana fins a cert punt. La lesbiana competeix amb tota una altra sèrie de rols simultanis, com en una mena de joc d'intensitats. Tinc la meua persona habitada permanentment per inquilines fideïcomissàries: la filla, la germana, l'amiga, l'exuniversitària, la veïna, la lectora, la tieta, la propietària, la clienta, la usuària, la segura i la seva contrària, etc. Totes aquestes bàrbares conviuen i rivalitzen amb la lesbiana. (BALTASAR 2018: 68)

Aquest paràgraf té 121 paraules i té un percentatge d'adjectivació menor que el 3%. Només hi ha dos adjectius: «espectacular» i «fideïcomissàries». Per tant, l'autora busca un efecte depuratiu. Una altra mostra, un passatge de *Robinson*, de Vicenç Pagès Jordà:

H. assaboreix calmosament els segons, els minuts en què emergeix de les profunditats del son i no sap on és, no sap si es troba de vacances o a l'hospital o a casa, si dorm sol o acompanyat, quants anys té, en què treballa, quins projectes han tingut èxit i quins s'han esguerrat, en què s'ha acabat convertint al capdavant dels anys. Durant aquests moments en què el cos es desperta, tot és possible: estar casat, viure sol, tenir fills, ser orfe, boig, metge, artista. Horitzontalment sobirà, H. mira d'allargassar aquest mar d'hipòtesis, fins que de mica en mica el present es va imposant, el cercle es tanca, les veritats que fan mal, tantes possibilitats malaguanyades, tot el que podia ser i no ha estat. (PAGÈS 2017: 44)

Són 125 paraules i dos adjectius qualificatius: «sobirà» i «malaguanyades». És veritat que, irònicament, hi ha el verb «allargassar» però la felicitat mai no és completa. Un darrer exemple és extret d'*Aprenere a parlar amb les plantes*, de Marta Orriols, també amb pocs adjectius: «blanca», «impolluta» o «gran»:

Dona blanca, quaranta-dos anys, resident a Barcelona, sense antecedents penals, pela una taronja dins el silenci de la cuina impolluta, procurant que el tirabuixó que va pelant no es trenqui. El seu pare també

ho fa sempre així. Quan era petita li deia que si el tirabuixó es trencava no es casaria mai i ella per dins pensava que, si no es trencava, la mare tornaria. Amb la mirada perduda, ara que és adulta i sap que una taronja com a molt li aportarà vitamina C, mou els grills del cítric d'una banda a l'altra de la boca i pensa si a partir d'ara valdrà la pena tenir un rentaplats tan gran. Pensa, de fet, si valdrà la pena tenir rentaplats. Pensa també si les dimensions de la cuina escauen a l'espai que ocuparà ara la seva fam. (ORRIOLS 2018: 71)

En els tres autors a què ens hem referit, i en molts d'altres (Antònia Carré-Pons, Maria Guasch...), hi ha, en definitiva, una voluntat de crear una línia clara, una estilística de la desadjectivació que busca una aproximació molt poc ornamental de la llengua literària.

3. ELS LLETRAINTERFERITS

En aquest segon grup —si bé quan es parla d'interferència, de seguida ens referim al castellà— hi he observat interferències del castellà tant en els diversos registres com també pel gènere. És evident que hi ha autors que han fet alternança a l'hora de triar llengua literària: Jenn Díaz, Care Santos, Flàvia Company... Hi ha exemples més espinosos, com Víctor Amela o Albert Espinosa, que no s'acaba de saber si s'autotradueixen o no... N'hi ha que es presenten com autors en català però que, en realitat, escriuen en castellà i són traduïts (Rosa Regàs va publicar un llibre en què al final hi havia un agraïment a les traductores sense especificar que ho eren). Hi ha casos en què el propi model de literatura no posa èmfasi en la qüestió estilística i en la llengua: llegir Ruiz Zafón en català és llegir Josep Pelfort, el seu traductor; o *Victus*, d'Albert Sánchez Piñol, que es pot llegir en una magnífica traducció de Xavier Pàmies. Sánchez Piñol és un autor notable des de qualsevol punt de vista, però probablement en el seu model de literatura la llengua té un valor més instrumental ja que l'autor és més de guió, d'arquitectura de novel·la; *Victus*, a més, és un cas que va fer trontollar tots els esquemes ja que no pot haver-hi una novel·la catalana més patriòtica, i és escrita en castellà. Qui l'ha de reivindicar? Només sembla possible, actualment, des de la literatura catalana.

Alguns autors d'aquest grup practiquen una interferència del castellà que és molt creativa però que és, alhora, eixorca i problemàtica. Es tracta d'un treball estilístic de l'oralitat: el precedent més clar és *L'home de la maleta*, de Ramon Solsona, amb un treball del *catanyol* però també d'un català genuí, barceloní, amb una interferència del castellà d'un grau molt elevat però també molt elaborat i molt intencional, que és el que demanem a la bona literatura. Marta Rojals, sobretot, practica aquest interferència a *L'altra*, la seva segona novel·la, però ja ho havia fet a *Primavera, estiu, etcètera* amb el seu dialecte ebrenc. I és que la interferència no cal que sigui només amb el castellà sinó que també pot ser amb els diversos registres. Vegem-ne alguns exemples. El primer, de *L'altra*:

La Bruna apareix remenant la cua a l'altre cantó de la reixa, i quan l'Anna obre se li llança al damunt. El seu propietari va demanar a la Cati si tenia cap inconvenient que pugui rondar pel pati.

— Xata, *qué efusión*, ni que portessis perfum *canino*.

— M'ha degut conèixer de l'altre dia.

— Això és que oloren les persones que se'ls estimen.

La Cati ho diu sense saber res del Bord. L'Anna amb prou feines la sent quan li anuncia que es trasllada temporalment a casa del Lluís, que la *pàjara* s'ha vist superada del tot i que no li dóna la gana de deixar-lo sol i menys en aquest moment.

— Per una vegada que començo a sortir amb algú una mica *en sèrio* i que *desatasco les canyeries*... Però *bueno*, ja li he dit que per fer la *sies-tecita* m'escaparé, *vaya* si m'escaparé. (ROJALS 2014: 123-124)

És obvi que es tracta d'un idiolecte en què el castellà és omnipresent, està interferit de manera molt marcada. Altres interferències són de tipus transgènere, transgenèrica o entre gèneres. Per exemple, arts plàstiques i vídeo, com en el cas d'Alicia Kopf, o poesia i cançons: hi ha autors com Roc Casagran o Xavi Sarrià, que han fet novel·la i narrativa interferides per les cançons. També es pot remarcar la interferència amb l'oralitat: hi ha dramaturgs que estan a prop de la narrativa (Sergi Belbel va publicar a Empúries un text que era un guió de terror per a televisió però que podia ser una novel·la: *Ivern*); guionistes professionals que exerceixen, de tant en tant, de narradors (cal recordar

que els pares del guionatge televisiu català són Jaume Cabré, un narrador, i Josep M. Benet i Jornet, un dramaturg); i, fins i tot, actors que publiquen obra narrativa (Roger Coma, Àngels Bassas). Ara bé, on hi ha més interferències és amb el registre periodístic. Aquí les diferències entre gèneres han quedat devastades (Monzó afirma que escriu igual un conte que una columna; d'altres autors fan crònica des de la novel·la o vehicles periodístics embolcallats com a novel·la). Un exemple d'aquesta interferència autoconscient i volguda és el de la Lluïcia Ramis, que practica professionalment la crònica i té un món literari que juga amb l'autoficció; les narradores de les seves novel·les sovint practiquen el mateix ofici. He escollit un passatge autoreferent de *Les possessions*:

Comparava el periodisme amb un maltractador psicològic, que controla el que dius, el que guanyes i el que gastes, et qüestiona tota l'estona, t'exigeix més del que et dona, minva la teva confiança i la teva autoestima, no t'encoratja, ni t'aplaudeix, ni comenta que guapa que estàs. I tot i així, l'adorea, estàs boja per ell. Cada nit et preguntes com és que encara dorms al seu llit, i als matins dones les gràcies per despertar-te al seu costat. És un malson, però sóc incapaç de superar aquesta obsessió. I si almanco fos un marit productiu, admirat, útil. Però és un puto manta! Per a què serveix el periodisme, si no és per emmetzinar-ho tot? Si l'únic que es valora és l'espectacle emocional. Tant se val si una informació és veritat o no, cadascú pot triar la seva versió i negar les altres. (RAMIS 2018: 222)

En aquest paràgraf, del seu dialecte només hi ha «almanco» i, per tant, si no fos per aquesta expressió no ens adonaríem que és una autora mallorquina; no busca la interferència de la seva parla, sinó del llenguatge col·loquial del periodisme.

4. ELS NEUTRALS I INTERNACIONALS

El tercer grup és el més institucional i és sobre el que faré menys èmfasi. No perquè no tingui virtuts sinó, probablement, perquè és el que té més èxit i, potser per això, busca la neutralitat, un registre lin-

güístic neutral que tingui un dring internacional. Una llengua funcional al servei de les ficcions, potser més xata. Una llengua eficaça, estàndard, que presenta marques de qualitat per atènyer-se a la correcció. En aquest grup inclouria Xavier Bosch, Lluís-Anton Baulenas, Rafael Vallbona, Sílvia Soler, Martí Gironell, Pilar Rahola o Enric Calpena i també els nombrosos novel·listes que tracten temes històrics. Un exemple d'aquesta tendència seria aquest paràgraf de *La casa de la frontera*, de Rafael Vallbona:

La darrera casa del nou món que van crear els vencedors, el Finisterre d'aquella vall de llàgrimes i desolació en què es va convertir tot, era cal Miquelet, rebatejada com a hostal Iris uns anys abans: la casa de la frontera. I allà va continuar vivint la Roseta com ho havien fet els seus pares i com ho faria algun dels seus fills. Cada 10 de febrer, uns quants falangistes, militars, capellans i guàrdies civils s'encarregaven de recordar-li-ho. Venien en cotxes negres, sempre bruts de fang, feien tocar el Cara al sol a uns pobres cornetes esprimatxats i pelats de fred que es deixaven l'ànima bufant, però que de música en sabien tant com ella, victorejaven Franco i declamaven, més que llegien, el darrer *parte* de guerra. (VALLBONA 2017: 16)

En aquesta prosa, hi trobem un ús impecable de construccions normatives que, de vegades, semblen més pròpies del llenguatge administratiu («recorda-li-ho», «darrere» per «última», per exemple), al costat d'un castellanisme d'època en cursiva («*parte*»). La intenció és donar pinzellades literàries i formals però amb el límit de no buscar cap sinònim que ultrapassi la comprensió lectora d'un públic generalista.

Ara bé, el català de dring internacional, un registre estàndard que totes les llengües tenen (com seria el BBC English, per entendre'ns), ens l'han donat més els traductors que no pas els autors. Cal reivindicar la llengua dels traductors: Xavier Pàmies, Anna Casassas, Albert Nolla, Ferran Ràfols, Esther Tallada, Pau Vidal, Jordi Martín Lloret o Yannick Garcia. Aquest darrer és autor d'uns contes que semblen una traducció d'un autor americà: *La nostra vida vertical*. En aquest àmbit cal incloure-hi molts autors literaris que practiquen un català internacional i que, actualment, són internacionalitzats més enllà dels senyors que aquí no comentem (Jaume Cabré, Maria Barbal...). Hem

de parar atenció a noms com el de Najat el Hachmi: *Mare de llet i mel*, una novel·la molt ètnica, podria ser la traducció d'una novel·la d'una escriptora nord-americana d'origen amazic. O bé Jordi Masó: els contes de *La biblioteca fantasma* són d'una exquisidesa però també d'una neutralitat lingüística volguda, allunyada de la contemporaneïtat del llenguatge col·loquial; hi ha, per tant, la recerca d'un model de llengua que pugui passar per intemporal. L'exemple seleccionat és de *La primavera al desert*, de Josep Maria Argemí, un autor d'una llarga trajectòria (ha publicat a Quaderns Crema i a 3i4 i, actualment, a Males Herbes) que escriu amb un dring que sovint recorda Joan Perucho, no només pels interessos temàtics sinó també per la voluntat estilística:

William Blake es va adormir i va somiar que viatjava al Paradís. Aquell lloc era tal com l'havia imaginat: prats gemats, arbres esponerosos, rierols que espurnejaven... Una llum d'or ho embolcallava tot, un aire vellutat acariciava la terra. Al lluny, una espècie de palau refulgia com si fos enmig d'un incendi. (...) A banda i banda hi havia unes criatures ferotges, meitat lleons i meitat àguiles, que vigilaven l'entrada. Les criatures van rugir (i el somiador va creure que sentia els dracs dels contes que llegia quan era un infant) i amb un bram terrible li van dir: «Aquí només hi entren els morts». (ARGEMÍ 2016: 77)

En aquest text, s'hi detecta una adjectivació volgudament evocativa («gemats», «esponerosos», «vellutats»...) i uns verbs en la mateixa sintonia («espurnejaven», «embolcallava»...). Un model de llengua que podria triar un traductor que es trobés davant d'un text del segle XIX.

5. ELS GENUÏNISTES

En les propostes literàries dels genuïnistes, el «com» mana sobre el «què», l'estil mana per sobre de la història, i, per tant, la llengua acaba formant part del «com». No és que la llengua en els autors d'aquest grup sigui un personatge però sí que es posa el focus en la qüestió lingüística. En aquesta tendència, hi inclouríem l'*Osona power* (Jordi Lara, Ramon Erra, Jordi Puntí, Antoni Pladevall) o el *Vallès power* (Pep

Puig, Albert Forns, Anna Ballbona, Gemma Ruiz). Però també autors d'altres indrets que comparteixen aquest gust per la recerca de l'expressió genuïna: Empar Moliner, Víctor García Tur, Joan Todó o Raül Garrigasait, cadascú des del seu coixí verbal. A València, aquesta genuïnitat que va construir Ferran Torrent en narrativa ha estat continuada per narradors actuals com Manuel Baixauli o Joan Benesiú, amb propostes estètiques que no tenen res a veure amb Torrent però sí que busquen aquesta genuïnitat que per a un lector principatí té un punt de descoberta constant. Exemples: *Mística conilla*, de Jordi Lara. En un dels relats que en formen part, «Lo matí de ma infantesa», es parla d'una excursió pels prats mateixos que el poeta Verdaguer i l'autor han jugat d'infants i on l'artista Perejaume carrega una marededéu romànica a la motxilla: «La tarda que vaig arreplegar, furtiva i tot just per la cua, la poesia, que és allò que rau en el silenci que queda darrere una marieta que s'envola i no sap que ja ha perdut el nom de voliòl» (LARA 2016: 31). Fixem-nos que la marieta no és conscient d'haver perdut el seu nom clàssic. O aquest fragment d'*Això no és Amèrica*, de Jordi Puntí, un llibre que juga amb l'oxímoron del títol i que també podria ser un llibre traduït d'un narrador americà: «El punt on miren els cambres mentre escrius el número secret de la visa al datàfon: “Potser m'haurien de dir d'alguna manera, d'aquest punt inconcret i breu que és com un punt de fuga mental, potser n'hauríem de dir Timbuctú, i les quimbambes...”» (PUNTÍ 2017: 93). Aquest fragment és interessant per l'oposició final de dues paraules com «Timbuctú» i «quimbambes», la primera és una manera internacional de dir que una cosa és lluny mentre que la segona és dir el mateix d'una manera ultralocal. O bé a *Argelagues*, de Gemma Ruiz, en què s'usa «prenyamenta» o «encigalat» des d'una oralitat bastant ferrenya:

La Remei resulta que té l'honra tota sencera. Sí, tu. Sense prenyamenta, una violació no es té per deshonra. Oli en un llum. No compta per res que t'hagin encigalat a hòsties, no és cap cosa que t'hagin estrenat a còpia d'obrir-te com un conill. Oi que ningú l'assenyalarà amb el dit, la Remei? I oi que no tindrà maldecaps per aviam què en fa, el germà gran? Si no hi ha cos, no hi ha crim. Doncs si no hi ha bombo, no hi ha cas. (RUIZ 2016: 77)

Una contundència que també trobarem a *Els estranys*, de Raül Garrigasait, amb l'ús del mot «esparracats» per oposar-lo als «burgesos que es passegen amb landó»:

- I a Barcelona, ¿hi ha tant d'enrenou com diuen?
- Bé, és un lloc que va bé per fer teories. Hi ha esparracats que es moren de gana, burgesos que es passegen amb landó i buròcrates que parlen un castellà sòlid i engolat, pastat pels segles als palaus de Madrid. Tot plegat fa un cert efecte i estimula la imaginació. Agafes quatre desgraciats, els poses darrere una barricada i de cop et surten deu senyors amb estudis que resolen amb un article de diari tots els problemes de la humanitat. (GARRIGASAIT 2017: 89-90)

6. ELS PERIFÈRICS, ELS ALIENÍGENES I ELS CARNAVALESCOS

D'entrada, cal advertir que hi ha perifèries literàries amb vocació i potencial de centre, com ara València. De perifèries, hi ha la nord-catalana: tot i que els models de llengua i de plantejaments narratius de Joan-Lluís Lluís i de Joan-Daniel Beznosoff són molt diferents, tots dos, en cap moment, no volen perdre la marca nord-catalana. A la Franja cal destacar els noms de Mercè Ibarz i de Francesc Serés, tots dos de Saidí; aquest darrer mostra una evolució cap a la centralitat del seu model de llengua, des de l'inicial *De fems i marbres* a propostes tan diferents com *Contes russos* o *La pell de la frontera*. El cas de Mallorca és potencialment tan central com el de València: la influència de la prosa de Miquel Bauçà i de Biel Mesquida és ben viva, amb poetes que narren com Carles Rebassa. De tota manera, hi diferències entre llegir Sebastià Alzamora i Melcior Comes, que en algunes novel·les poden ser vistos com a hereus de Baltasar Porcel; mentre que Alzamora (com Sebastià Perelló, també de la collita del 1963) té una voluntat més particularista i acolorida, lingüísticament parlant, a la seva darrera novel·la, *Sobre la terra impura*, Comes busca un model de llengua més neutral.

Els alienígenes és una categoria que podria admetre nombrosos autors. Es tracta d'una reivindicació de la sèrie B, que requereix un llenguatge friqui, una voluntat heterodoxa i l'ús de nombrosos anglicismes. El major exemple seria l'obra narrativa de Marc Pastor (*La*

mala dona, Bioko, Farishta), que parteix d'un grau d'interferència alienígena (en el sentit més positiu del terme) amb el fantàstic i que es reflecteix lingüísticament. Un altre exemple és el de Sebastià Roig, autor de la novel·la de ciència-ficció *Cogombre sideral* i que va escriure, amb Salvador Macip, *Mugrons de titani*; dues mostres narratives de llenguatge friqui. O l'inclassificable Max Besora.

Finalment, els carnavalescos es poden qualificar també de verbívors, autors que prenen la llengua com a matèria primera i personatge principal de l'escriptura. Al meu entendre, en aquest segle XXI en destaquen dos que no són pròpiament novel·listes però que tenen una obra narrativa força extensa: PP, Pujol i Pedrals.

Adrià Pujol Cruells a *La carpeta és blava* defineix l'humorisme transcendent d'una manera molt adequada per entendre aquest tipus de relació amb la llengua:

La transcendència és un precipitat de la fe. Transcendir des de l'humorisme no deixa de produir-se des d'una fe acomodàcia. Fe en l'enginy personal. Perquè el món és absurd, i la fe en la pròpia brúixola tan sols és una possibilitat d'ordre, com d'altra banda també ho és la fe en la ciència, en els polítics, en els àliens. (PUJOL 2017: 165)

Pujol Cruells és antropòleg i traductor. Ha traduït *L'eclipsi*, de Georges Perec, on no existeix cap lletra «a» en la versió catalana (a l'original, *La disparition*, la lletra absent és la «e»), un *tour de force* lingüístic constant. A *El fill del corrector/Arre, arre, corrector*, l'autor mostra una relació desacomplexada i constant d'interferència amb el castellà del seu pseudotraductor Rubén Martín Giráldez. L'altre carnavalesc és Josep Pedrals, més conegut com a poeta, i flamant autor d'*Els límits del Quim Porta*, amb què tanca la trilogia iniciada amb *El furgatori* i continuada amb *El romanço d'Anna Tirant*: milers de pàgines de narrativa. Un exemple:

La tírria envers els poetes és una de les antipaties més esteses, des de Plató.

(I no m'estranya, Ull de la Providència!

Ho dic per fer el simpàtic, per tocar la pera, per salvar-me el cul i per guanyar-me l'exempció en aquesta repugnància).

La Carmina deïa que la repulsió es devia al fet que la poesia és l'art burgès per definició i que
 —...això d'explicar el món amb tanta baboiada de l'estil «em sé nit», «se sap roca» i «som eurítmics en el vent», l'únic que fa és arrodonir una realitat social espatllada i desarticulada. El món d'avui només tolera una organització bonica en la fantasia. Tota aquesta poesiotia vostra són creacions il·lusòries, imitacions, falsificacions! Només embelliu i adorneu, voleu completar el que hi ha, recompondre-ho. (PEDRALS 2018: 109)

Entre els verbívors carnavalescos hi ha el doll poètic però també hi ha Josep Pla, el batec de la llengua entesa com a personatge principal de la literatura. En aquest grup, s'hi detecten refulgències de camins estroncats, com per exemple el textualisme dels inicis de Biel Mesquida, les filosofades novel·listiques de Miquel de Palol o la *Summa Kaòtica* de Ventura Ametller, nom de ploma de Bonaventura Clavaguera Clavaguera, un camí fallit però cal reconèixer al seu autor el treball lingüístic. Pujol Cruells i Pedrals fan el mateix que Ametller però sense presumpció ni sacralització. Val a dir que, a última hora, els més genuïns simultaniegen altres llengües: Pedrals s'inventa l'Apotropaica Catalanensis (els poders màgics ocults de la catalanitat); «Apotropaic», Ull de la Providència, és un adjectiu d'origen grec, compost amb el prefix apó- (separat, destacat) i el verb trépo (girar, dirigir vers; canviar, transformar), i significa «que té la propietat d'evitar els malefics, de guardar del maligne». Pedrals, a *Els límits del Quim Porta*, ens regala la clau de tots els secrets d'aquests folls carnavalescos que cavalquen el cavall de la llengua amb la regna de què parlava Sagarra fortament tibada cap a una banda: «La moderació és la màscara de la covardia» (PEDRALS 2018: 140).

EDICIONS CITADES

- ARGEMÍ (2016): Josep M. Argemí, *El somni de William Blake*, Barcelona: Males Herbes.
- BALTASAR (2018): Eva Baltasar, *Permagel*, Barcelona: Club Editor.
- GARRIGASAIT (2017): Raül Garrigasait, *Els estranys*, Barcelona: Edicions de 1984.

- LARA (2016): Jordi Lara, *Mística conilla*, Barcelona: Edicions de 1984.
- ORRIOLS (2018): Marta Orriols, *Aprendre a parlar amb les plantes*, Barcelona: Edicions del Periscopi.
- PAGÈS (2017): Vicenç Pagès Jordà, *Robinson*, Barcelona: Empúries.
- PEDRALS (2018): Josep Pedrals, *Els límits de Quim Porta*, Barcelona: LaBreu.
- PUJOL (2017): Adrià Pujol Cruells, *La carpeta és blava*, Barcelona: LaBreu.
- PUNTÍ (2017): Jordi Puntí, *Això no és Amèrica*, Barcelona: Empúries.
- RAMIS (2018): Lluïcia Ramis, *Les possessions*, Barcelona: Anagrama.
- ROJALS (2014): Marta Rojals, *L'altra*, Barcelona: La Magrana.
- RUIZ (2016): Gemma Ruiz, *Argelagues*, Barcelona: Proa.
- VALLBONA (2017): Rafael Vallbona, *La casa de la frontera*, Barcelona: Edicions 62.